

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa łódzkiego we wrześniu 2024 r.

29.10.2024 r.
Nr 10/2024

- Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2024 r. było o 1,1% niższe niż w tym samym miesiącu 2023 r., a w okresie styczeń-wrzesień br. odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia o 1,9%. Stopa bezrobocia rejestrowanego (5,4%) pozostała na niezmiennym poziomie w stosunku do sierpnia 2024 r., jak i analogicznego miesiąca roku poprzedniego.
- Wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2024 r., w ujęciu rocznym wyniósł 10,0%. W okresie dziewięciu miesięcy br., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., wynagrodzenia wzrosły o 13,2%.
- Na rynku rolnym we wrześniu 2024 r. przeciętne ceny skupu pszenicy, ziemniaków oraz żywca wieprzowego i drobiowego były niższe niż przed rokiem, wyższe natomiast były ceny skupu żyta, żywca wołowego i mleka krowiego. Na targowiskach w skali roku zmalały ceny pszenicy, żyta oraz ziemniaków jadalnych.
- Wartość produkcji sprzedanej przemysłu we wrześniu 2024 r. była o 3,6% (w cenach stałych) niższa niż przed rokiem. W okresie styczeń-wrzesień br. w stosunku do analogicznego okresu 2023 r. odnotowano jej spadek o 3,7%.
- Wartość produkcji sprzedanej budownictwa we wrześniu 2024 r. była (w cenach bieżących) o 14,1% niższa niż przed rokiem i o 4,8% niższa w odniesieniu do sierpnia 2024 r. Produkcja budowlano-montażowa we wrześniu 2024 r. była niższa w ujęciu rocznym o 7,2% (w cenach bieżących). W porównaniu z okresem styczeń-wrzesień 2023 r. jej poziom był niższy o 10,3%.
- We wrześniu 2024 r. do użytkowania oddano o 130,4% więcej mieszkań niż we wrześniu 2023 r., a od początku roku przekazano o 6,1% mieszkań więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.
- Wartość sprzedaży detalicznej we wrześniu 2024 r. była niższa w ujęciu rocznym (w cenach bieżących) o 0,4%, natomiast w stosunku do wartości notowanej w poprzednim miesiącu odnotowano spadek o 3,0%. Wartość sprzedaży hurtowej w jednostkach handlowych była o 11,5% wyższa w stosunku do września 2023 r. i o 4,0% wyższa w odniesieniu do sierpnia 2024 r.
- Na koniec września 2024 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 288,6 tys. podmiotów gospodarki narodowej, w tym 213,8 tys. osób fizycznych. We wrześniu 2024 r. do rejestru wpisano 1592 nowe podmioty, natomiast 1039 zostało wykreślonych. Na koniec września 2024 r. wśród zarejestrowanych podmiotów 43,2 tys. miało zawieszoną działalność gospodarczą.
- W październiku br. w większości badanych obszarów gospodarki oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorców są negatywne. Najbardziej pesymistyczne nastroje gospodarcze panują wśród jednostek zajmujących się informacją i komunikacją. Największy spadek wartości wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii, o 5,9 w skali miesiąca. Pogorszenie ocen w porównaniu z wrześniem br. zaobserwowano także w gronie podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, budownictwa oraz handlu hurtowego. Mimo utrzymanych negatywnych opinii, wzrost wartości wskaźnika zarejestrowano w sekcji transport i gospodarka magazynowa — o 6,2 w skali miesiąca. Największą poprawę ocen (o 7,2 wobec września br.) zaobserwowano w handlu detalicznym. Jedynie w tym obszarze przedsiębiorcy oceniają koniunkturę optymistycznie.

Spis treści

Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Rolnictwo	10
Przemysł i budownictwo	13
Budownictwo mieszkaniowe	15
Rynek wewnętrzny	19
Podmioty gospodarki narodowej	20
Koniunktura gospodarcza	22

Uwagi ogólne

Prezentowane w Komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłu i budownictwa, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2021 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

Dane prezentuje się w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007.

Polska klasyfikacja działalności 2007 (PKD 2007)

Skrót	Pełna nazwa
Sekcje	
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Działy	
produkcja skór i wyrobów skórzanych	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej
produkcja wyrobów farmaceutycznych	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Objaśnienia znaków umownych

Znak	Objaśnienie
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo łódzkie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Łodzi oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła.

Rynek pracy

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2024 r. wyniosło 342,8 tys. osób i było o 1,1% niższe niż przed rokiem (wobec spadku o 1,6% we wrześniu 2023 r. w porównaniu z wrześniem 2022 r.).

We wrześniu 2024 r. w ujęciu rocznym spadek zatrudnienia odnotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 10,2%), administrowanie i działalność wspierająca (o 8,1%), obsługa rynku nieruchomości (o 4,8%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 2,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 1,1%). Wśród obserwowanych sekcji wzrost zatrudnienia wystąpił w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,2%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,1%).

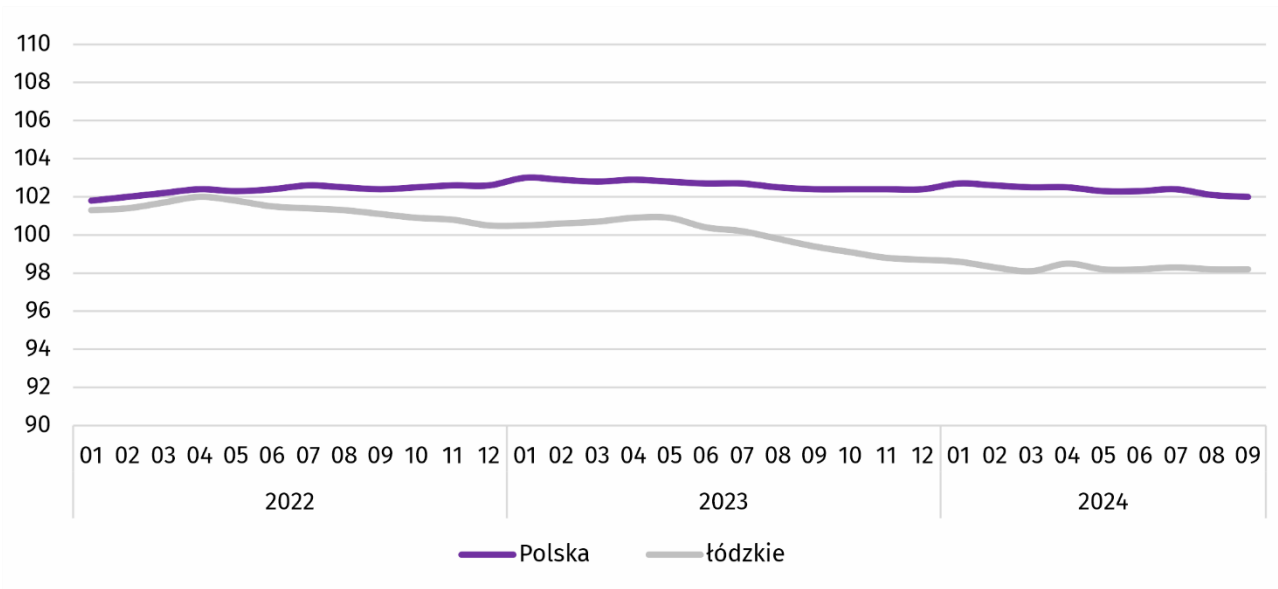
Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2024		01-09 2024	
	w tys.	09 2023=100	w tys.	01-09 2023=100
OGÓŁEM	342,8	98,9	344,3	98,1
Przemysł	166,6	99,2	167,6	99,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	143,5	98,9	144,6	98,7
Budownictwo	19,1	99,6	19,1	98,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	67,7	101,2	67,6	100,0
Transport i gospodarka magazynowa	26,5	99,7	26,9	99,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	6,5	100,1	6,2	97,5
Informacja i komunikacja	7,0	89,8	7,2	89,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,3	95,2	5,4	95,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^α	11,7	97,5	11,8	95,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	25,2	91,9	25,4	88,6

α Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W okresie styczeń-wrzesień br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 344,3 tys. osób, tj. o 1,9% niższym niż w analogicznym okresie 2023 r. (wobec spadku o 0,4% w tym samym okresie ubiegłego roku). Największy spadek liczby zatrudnionych zanotowano m. in. w: administrowaniu i działalności wspierającej (o 11,4%), informacji i komunikacji (o 10,6%), obsłudze rynku nieruchomości oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (po 4,5%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 2,5%), a także budownictwie (o 1,6%). Zatrudnienie w handlu; naprawie pojazdów samochodowych ukształtowało się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego.

Wykres 1. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2021=100)

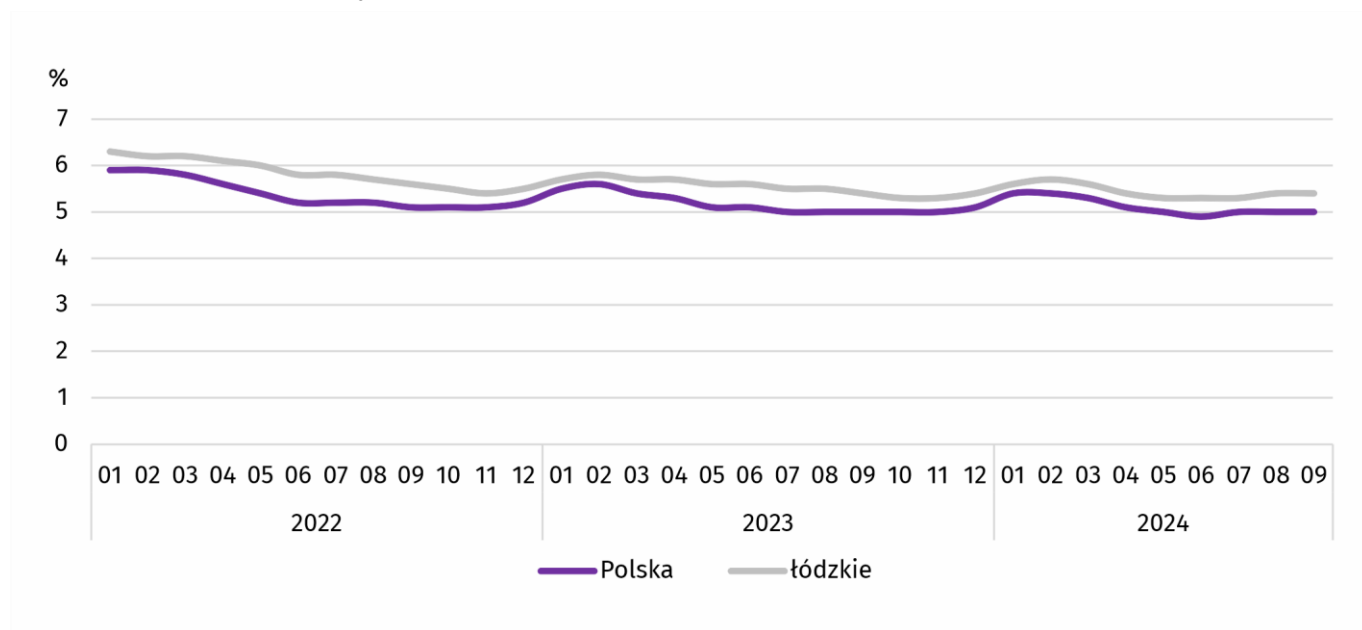

W końcu września 2024 r. zbiorowość **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy liczyła 53,2 tys. osób, tj. o 0,2% mniej niż w poprzednim miesiącu i o 0,7% mniej w porównaniu z wrześniem 2023 r. Kobiety stanowiły 50,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem odsetek ten wyniósł 50,7%).

Tablica 2. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2023	2024	
		08	09
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	53,6	53,3	53,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	7,1	6,5	7,1
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	7,8	5,8	7,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	5,4	5,4	5,4

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego
(stan w końcu miesiąca)

Na koniec września 2024 r. **stopa bezrobocia rejestrowanego** ukształtowała się na poziomie 5,4% i w stosunku do poprzedniego miesiąca jak i analogicznego miesiąca roku poprzedniego pozostała na niezmienionym poziomie. Do powiatów o najniższej stopie bezrobocia w końcu września 2024 r. należały powiaty: rawski (3,0%), skierniewicki (3,9%), Skierniewice (4,3%), Łódź (4,5%), powiaty: bełchatowski i łowicki (po 4,6%), wieruszowski (4,9%), radomski (5,0%) oraz sieradzki (5,1%), a do powiatów o najwyższej: opoczyński (8,4%), kutnowski (7,9%), tomaszowski (7,6%), łaski i pajęczański (po 7,5%), brzeziński i zduńskowolski (po 7,2%), poddębicki (6,8%) oraz piotrkowski (6,6%).

W porównaniu z wrześniem 2023 r. wzrost stopy bezrobocia zanotowano w powiatach: zduńskowolskim (o 0,5 p. proc.), pabianickim, opoczyńskim, kutnowskim i sieradzkim (po 0,3 p. proc.), brzezińskim i piotrkowskim (po 0,2 p. proc.) oraz Piotrkowie Trybunalskim, powiatach: zgierskim, poddębickim i łaskim (po 0,1 p. proc.). Stopę bezrobocia niższą niż w województwie łódzkim we wrześniu 2024 r. odnotowano w siedmiu województwach: wielkopolskim (3,0%), śląskim (3,6%), mazowieckim (4,0%), małopolskim (4,1%), lubuskim (4,3%), pomorskim (4,5%) oraz dolnośląskim (4,6%).

Tablica 3. Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
(stan w końcu miesiąca)

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2023	2024	
		08	09
	w % ogólnej liczby bezrobotnych		
Do 30 roku życia	21,7	20,9	21,4
w tym do 25 roku życia	11,2	10,7	11,3
Długotrwale bezrobotni ^a	50,5	49,8	49,8
Powyżej 50 roku życia	29,0	29,1	29,0
Posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	14,9	13,9	13,7
Niepełnosprawni	9,2	9,4	9,5

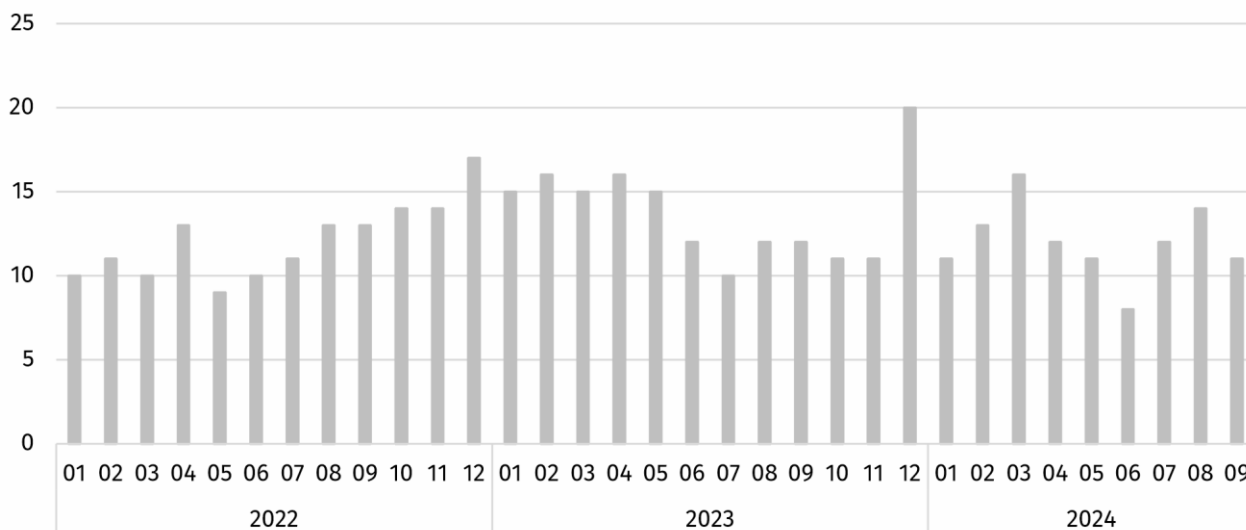
^a Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy**, w końcu września 2024 r., stanowili 81,4% ogółu bezrobotnych, tj. o 0,7 p. proc. mniej niż przed rokiem. Udział osób długotrwale bezrobotnych, stanowiących najbardziej liczną grupę wśród zarejestrowanych ogółem, zmniejszył się o 0,7 p. proc. i wyniósł 49,8%. Spadł również odsetek osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (o 1,2 p. proc., do 13,7%), osób do 30 roku życia (o 0,3 p. proc., do 21,4%) oraz osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,2 p. proc., do 0,6%). W tym samym okresie wzrósł odsetek osób niepełnosprawnych (o 0,3 p. proc., do 9,5%).

W końcu września br. na 1 ofertę pracy przypadało 11 bezrobotnych, przed miesiącem 14, a przed rokiem 12.

Najgłębszy spadek liczby bezrobotnych w skali roku dotyczył osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 28,9%) oraz osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (o 8,5%).

Wykres 3. Bezrobotni na 1 ofertę pracy
(stan w końcu miesiąca)

Z danych urzędów pracy wynika, że we wrześniu 2024 r. 5 zakładów pracy zapowiedziało zwolnienie w najbliższym czasie 1264 pracowników (rok wcześniej deklaracja taka dotyczyła 1 zakładu i 64 pracowników).

Wynagrodzenia

We wrześniu 2024 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 7631,85 zł i było o 10,0% wyższe niż przed rokiem (we wrześniu 2023 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r., wynagrodzenie wzrosło o 12,8%).

Wzrost wynagrodzeń, w porównaniu z wrześniem 2023 r., wystąpił we wszystkich obserwowanych sekcjach, a największy w: budownictwie (o 18,2%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 14,6%), obsłudze rynku nieruchomości (o 14,1%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 14,0%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 13,8%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 11,4%).

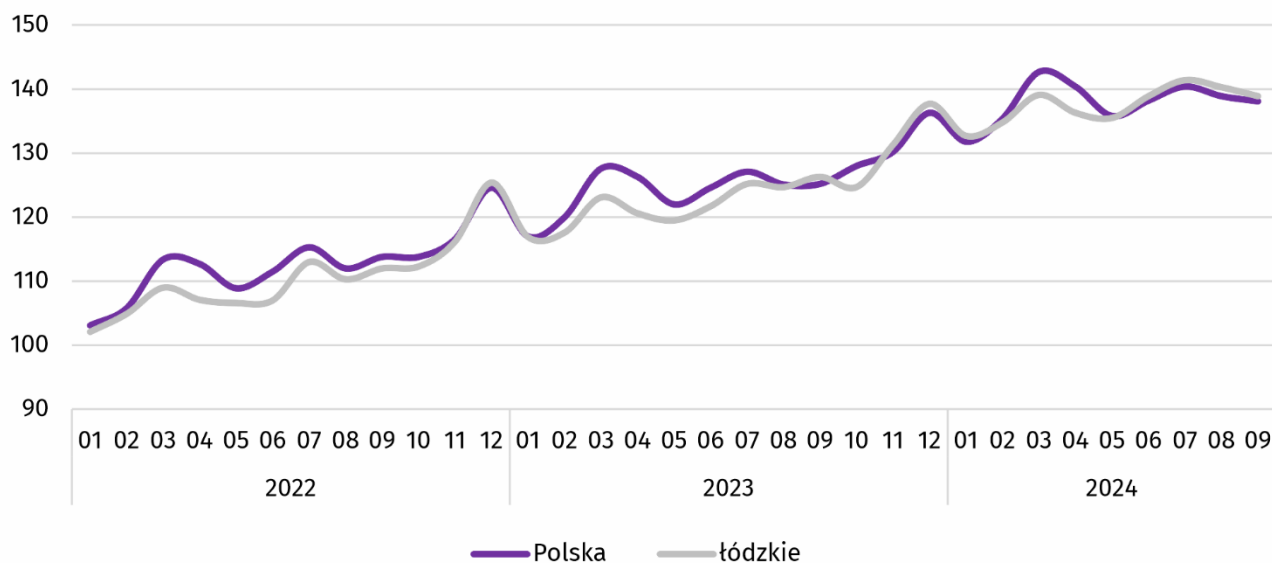
Tablica 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2024		01-09 2024	
	zł	09 2023=100	zł	01-09 2023=100
OGÓŁEM	7631,85	110,0	7613,27	113,2
w tym:				
Przemysł	7925,78	110,3	7787,52	112,7
w tym przetwórstwo przemysłowe	7325,88	111,4	7292,06	113,1
Budownictwo	7289,58	118,2	7167,94	119,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	7030,34	105,5	7276,35	113,2
Transport i gospodarka magazynowa	8163,75	114,0	8066,93	116,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	5200,08	114,6	5211,44	118,9
Informacja i komunikacja	11960,86	103,7	12339,22	106,3
Obsługa rynku nieruchomości ^a	6957,02	114,1	6785,43	114,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	9349,75	107,0	9583,03	112,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	5947,89	113,8	5922,33	112,4

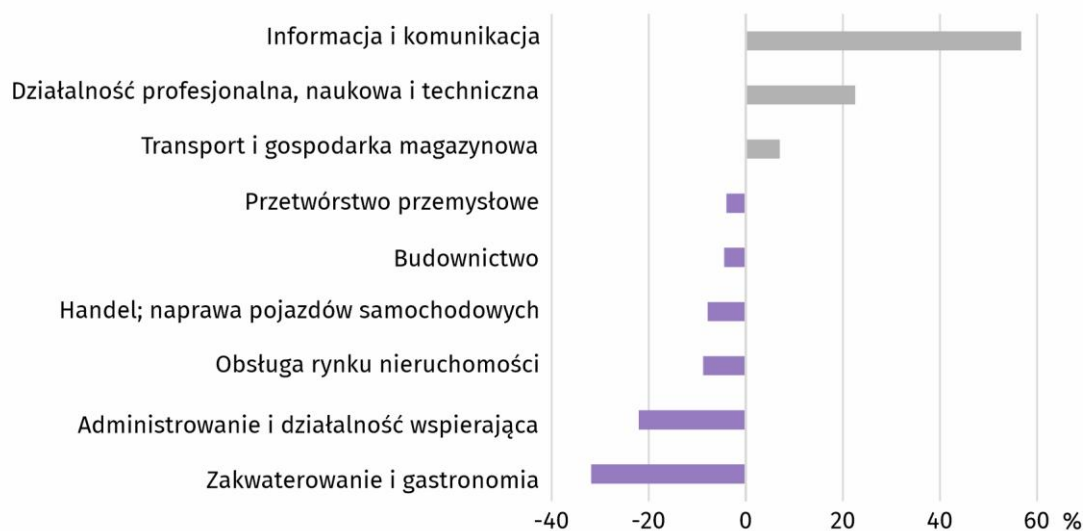
^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W okresie dziewięciu miesięcy br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 7613,27 zł, tj. o 13,2% wyższym niż przed rokiem (wobec wzrostu o 12,3% w analogicznym okresie ubiegłego roku). Wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń wystąpił we wszystkich obserwowanych sekcjach, a najwyższy w przedsiębiorstwach zajmujących się m. in.: budownictwem (o 19,3%), zakwaterowaniem i gastronomią (o 18,9%), transportem i gospodarką magazynową (o 16,0%), obsługą rynku nieruchomości (o 14,4%), handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 13,2%) oraz przetwórstwem przemysłowym (o 13,1%).

Wykres 4. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2021=100)

Wykres 5. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie we wrześniu 2024 r.

We wrześniu 2024 r. wynagrodzenia wyższe niż przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim otrzymali zatrudnieni w: informacji i komunikacji (o 56,7%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 22,5%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,0%). Znacząco niższe niż przeciętne wynagrodzenie brutto odnotowano m.in. w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 31,9%), administrowanie i działalność wspierająca (o 22,1%), obsługa rynku nieruchomości (o 8,8%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 7,9%), budownictwo (o 4,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 4,0%).

Rolnictwo

Na rynku rolnym województwa łódzkiego we wrześniu 2024 r. przeciętne ceny skupu pszenicy, ziemniaków oraz żywca wieprzowego i drobiowego były niższe niż przed rokiem. Wyższe były przeciętne ceny skupu żyta, żywca wołowego i mleka krowiego. W porównaniu z sierpniem 2024 r. wzrosła cena skupu żyta, żywca rzeźnego (wołowego, wieprzowego i drobiowego) oraz mleka krowiego. Spadły natomiast ceny skupu pszenicy i ziemniaków. Na targowiskach w skali miesiąca spadły ceny ziemniaków jadalnych, ale wzrosły ceny pszenicy i żyta. W skali roku ceny zbóż (pszenicy, żyta) i ziemniaków były niższe.

We wrześniu 2024 r. średnia temperatura powietrza na obszarze województwa łódzkiego wyniosła 16,9°C i była wyższa od średniej z lat 1971-2000 o 3,9°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 32,2°C, a minimalna -0,9°C. Liczba dni z temperaturą powyżej 25°C przy gruncie wyniosła 10. Średnia suma opadów atmosferycznych wyniosła 65,7 mm i stanowiła 128% normy z wielolecia². Liczba dni z opadami wyniosła 10.

Tablica 5. Skup zbóż^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	07 2023–09 2024		09 2024		
	w tys. ton	analogiczny okres roku poprzedniego= =100	w tys. ton	09 2023=100	08 2024=100
Ziarno zbóż podstawowych ^b	432,6	99,3	9,7	68,7	73,7
w tym:					
pszenica	296,4	103,5	7,2	64,5	67,6
żyto	71,0	100,6	0,9	63,3	80,4

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto; łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

We wrześniu 2024 r. skup zbóż podstawowych był zdecydowanie mniejszy niż przed miesiącem – łącznie wyniósł 9,7 tys. ton, w tym skup pszenicy zmniejszył się o 32,4%, a żyta o 19,6%. W porównaniu z wrześniem ubiegłego roku wielkość skupu zbóż podstawowych spadła o 31,3%, w tym pszenicy o 35,5%, a żyta o 36,7%.

Tablica 6. Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	01-09 2024		09 2024		
	w tys. ton	01-09 2023=100	w tys. ton	09 2023=100	08 2024=100
Żywiec rzeźny ^b	465,6	102,4	34,3	101,0	99,8
w tym:					
bydło (bez cieląt)	48,1	96,5	1,8	98,6	102,2
trzoda chlewna	172,1	97,5	11,2	97,7	89,7
drób	244,9	107,5	21,3	103,1	105,8
Mleko ^c	650953	100,8	67384	100,6	95,4

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. ^c W tysiącach litrów.

W prezentowanym miesiącu w województwie łódzkim skupiono 34,3 tys. ton żywca rzeźnego, tj. o 1,0% więcej niż przed rokiem, ale o 0,2% mniej niż przed miesiącem. W porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosła wielkość skupu żywca wołowego i drobiowego. Wielkość skupu mleka zwiększyła się o 0,6% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, ale w stosunku do poprzedniego miesiąca zmniejszyła się o 4,6%.

² Przeciętne wartości temperatur i opadów obliczono jako średnią arytmetyczną przeciętnych miesięcznych wartości z trzech stacji hydrologiczno-meteorologicznych IMiGW w Łodzi, Sulejowie i Wieluniu.

Tablica 7. Ceny w skupie i na targowiskach

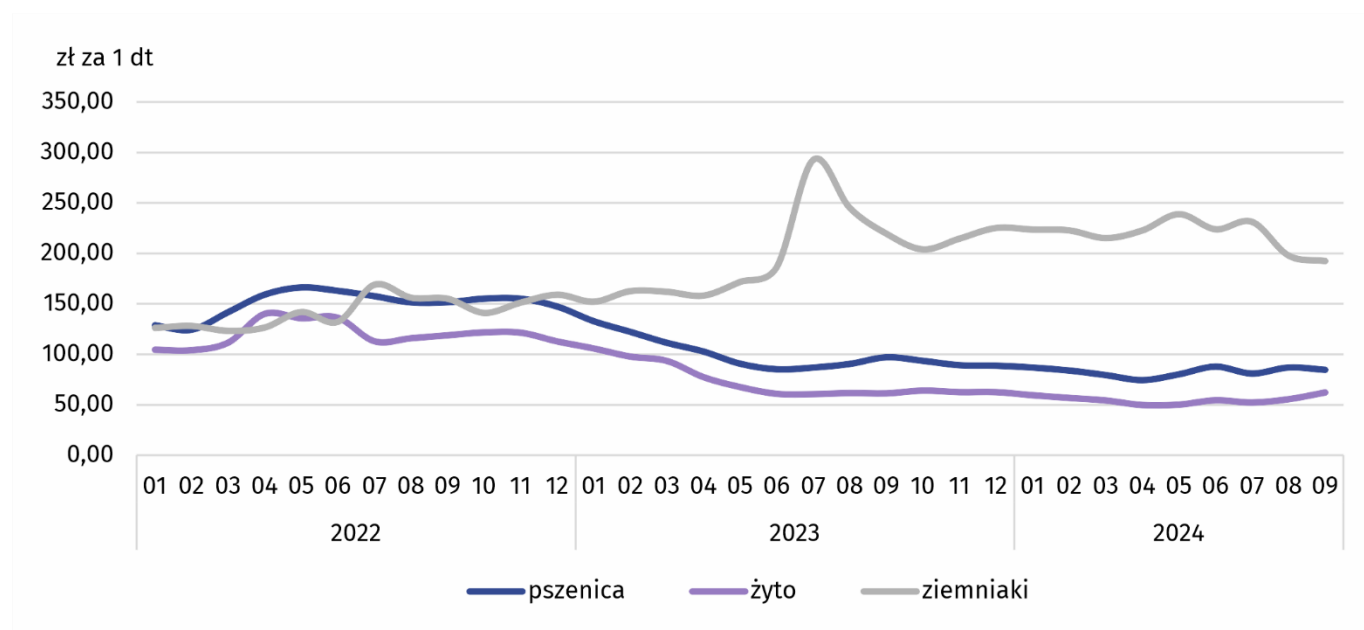
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	09 2024			01-09 2024		09 2024			01-09 2024	
	zł	09 2023= =100	08 2024= =100	zł	01-09 2023= =100	zł	09 2023= =100	08 2024= =100	zł	01-09 2023= =100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt	80,22	88,6	97,0	74,89	77,9	.	.	.	.	.
pszenica	84,68	87,2	97,4	80,82	79,9	109,76	88,4	103,2	108,52	78,3
żyto	62,22	101,5	112,0	54,31	69,5	85,81	99,4	101,8	80,44	77,8
Ziemniaki ^b za 1 dt	66,28	68,9	88,6	119,62	95,5	192,47	87,6	97,3	218,79	120,1
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	9,64	102,6	100,3	9,97	99,6	.	.	.	.	.
trzoda chlewna	6,86	85,0	101,2	7,14	85,4	.	.	.	.	.
drób	6,17	88,3	105,7	5,52	84,3	.	.	.	.	.
Mleko za 1 hl	196,72	109,8	105,5	192,06	97,1	.	.	.	.	.

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach — jadalne.

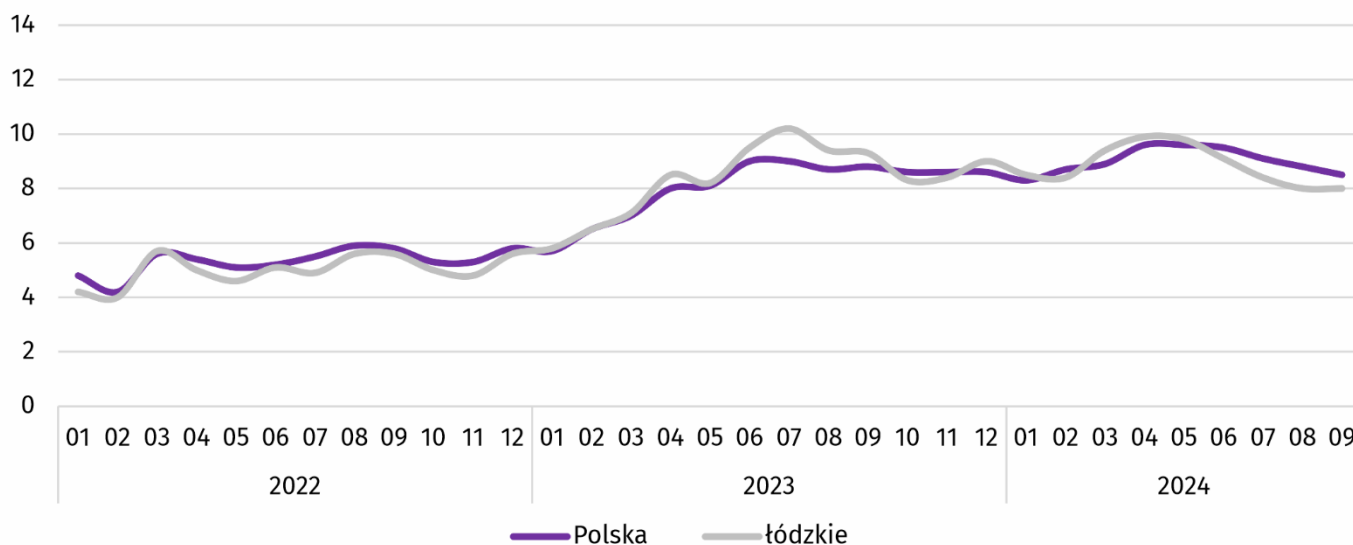
U w a g a. W związku ze zmniejszającą się liczbą notowań zwierząt gospodarskich i zwierząt rzeźnych na targowiskach od 2020 r. zaprzestaje się publikacji cen zwierząt na poziomie województw.

We wrześniu 2024 r. producenci rolni województwa łódzkiego uzyskali niższe niż przed miesiącem ceny skupu pszenicy - spadek o 2,6%, natomiast cena skupu żyta była wyższa o 12,0%. W skali roku średnia cena pszenicy w skupie była niższa o 12,8%, a średnia cena żyta była wyższa o 1,5%.

We wrześniu 2024 r. na targowiskach województwa łódzkiego za 1 dt ziemniaków jadalnych płacono średnio 192,47 zł co oznacza spadek ceny o 2,7% w porównaniu z poprzednim miesiącem, a w porównaniu z ubiegłym rokiem cena zmalała o 12,4%.

Wykres 6. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków

Wykres 7. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach

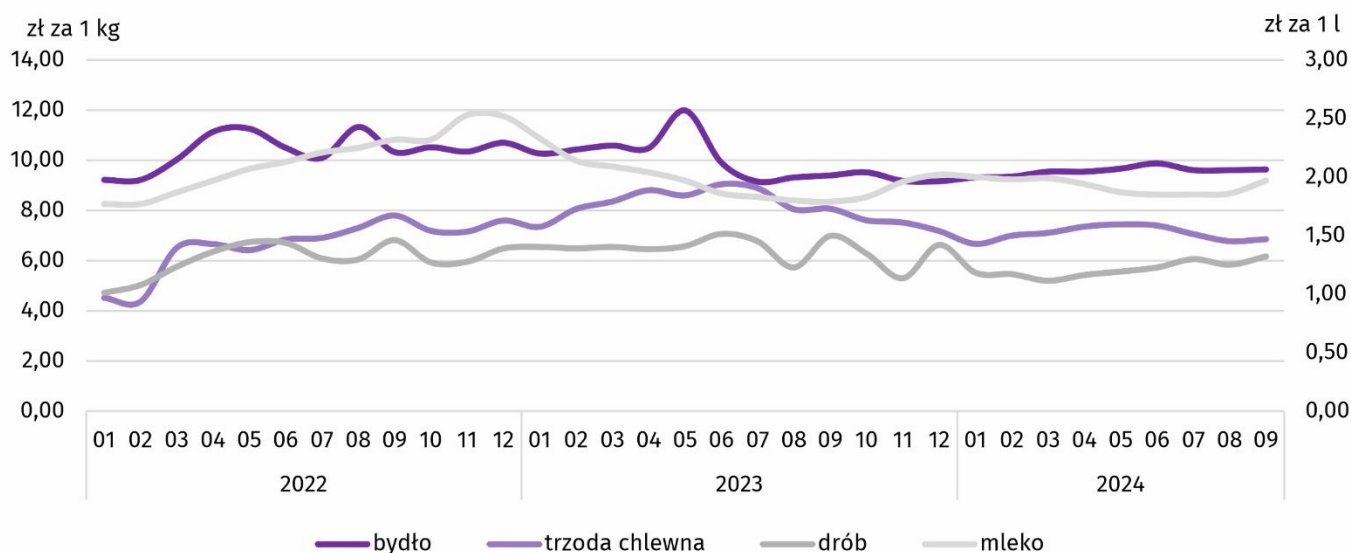
We wrześniu 2024 r. w skali roku odnotowano spadek o 15,0% cen żywca wieprzowego w skupie, gdzie za 1 kg płacono 6,86 zł. W ujęciu miesięcznym przeciętne ceny żywca wieprzowego w skupie były wyższe o 1,2%.

Cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie równoważyła wartość 8,0 kg żyta na targowiskach – tyle co przed miesiącem, ale 9,3 kg przed rokiem.

We wrześniu 2024 r. średnia cena skupu drobiu w porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosła o 5,7% i wyniosła 6,17 zł za 1 kg, ale w porównaniu z wrześniem 2023 r. była niższa o 11,7%.

Średnia cena skupu mleka we wrześniu 2024 r. kształtowała się na poziomie 196,72 zł/hl i była wyższa o 5,5% od ceny notowanej miesiąc wcześniej, a w porównaniu z wrześniem 2023 r. wzrosła o 9,8%.

Wykres 8. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

We wrześniu 2024 r. skup żywca wołowego był większy o 2,2% w porównaniu z miesiącem poprzednim, a w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego odnotowano jego spadek o 1,4%. Przeciętna cena skupu 1 kg żywca wołowego we wrześniu 2024 r. wyniosła 9,64 zł i pozostała na podobnym poziomie jak przed miesiącem (wzrost jedynie o 0,3%), a w skali roku była wyższa o 2,6%.

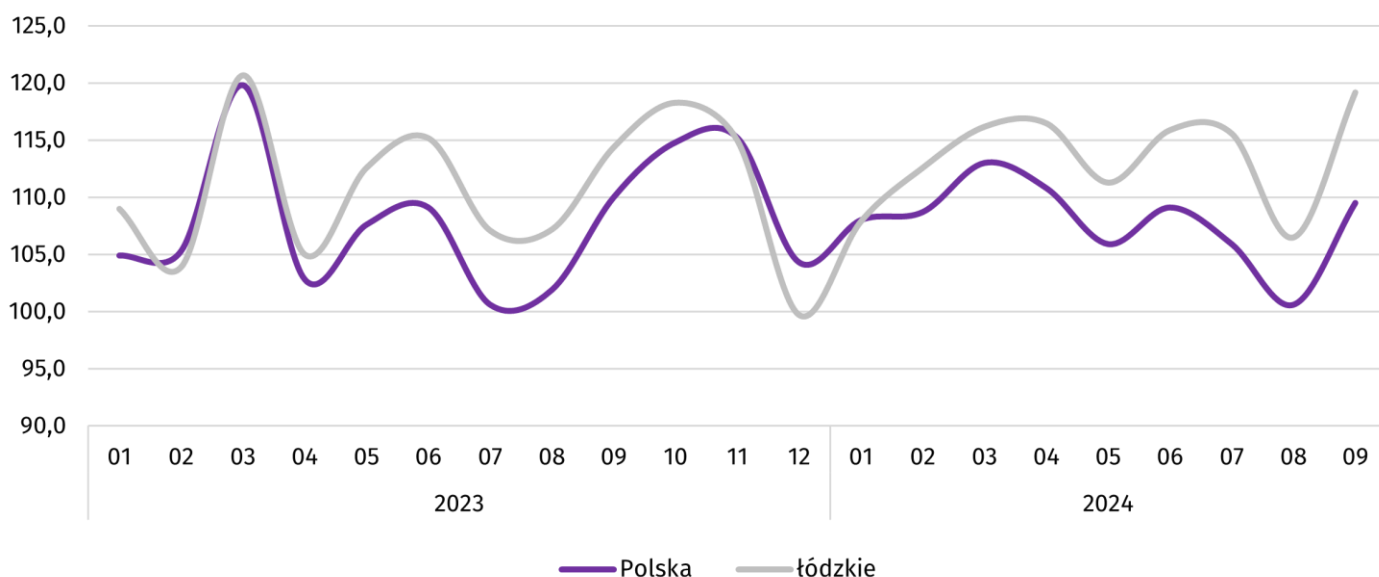
Przemysł i budownictwo

Produkcja sprzedana przemysłu we wrześniu 2024 r. osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 11513,7 mln zł i była (w cenach stałych) o 3,6% niższa niż we wrześniu 2023 r., ale o 9,2% wyższa w stosunku do sierpnia 2024 r.

Produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego, stanowiąca 79,4% produkcji przemysłowej wzrosła w porównaniu z wrześniem 2023 r. o 4,0%, a w stosunku do sierpnia 2024 r. była wyższa o 12,2%.

We wrześniu 2024 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku, największy spadek odnotowano m.in. w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 20,8%), napojów (o 16,1%), pozostałego sprzętu transportowego (o 15,8%), maszyn i urządzeń (o 13,9%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 7,7%). Wśród obserwowanych sekcji wzrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu wystąpił w produkcji: wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 27,9%), skór i wyrobów skórzaných (o 16,0%), papieru i wyrobów z papieru (o 13,7%), urządzeń elektrycznych (o 13,6%), artykułów spożywczych (o 13,1%), poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 13,0%) oraz wyrobów farmaceutycznych (o 8,6%).

Wykres 9. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu
(przeciętna miesięczna 2021=100; ceny stałe)

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, we wrześniu 2024 r. wyniosła (w cenach bieżących) 69,1 tys. zł i była (w cenach stałych) o 2,9% niższa niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń o 10,3% i niższym poziomie zatrudnienia o 0,8%.

Tablica 8. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2024	01-09 2024	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100		w odsetkach
OGÓŁEM	96,4	96,3	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	104,0	101,9	76,6
w tym produkcja:			
artykułów spożywczych	113,1	107,7	22,1
wyrobów tekstylnych	92,4	96,2	2,4
odzieży	98,2	94,5	1,5
papieru i wyrobów z papieru	113,7	106,8	3,6
wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	106,9	110,6	7,0
wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	103,3	99,9	5,3
wyrobów z metali	101,4	101,2	4,4
pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	79,2	85,8	3,0

W okresie styczeń-wrzesień br. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 102446,5 mln zł i była (w cenach stałych) o 3,7% niższa niż w analogicznym okresie 2023 r., przy czym w przetwórstwie przemysłowym wzrosła o 1,9%. Największy spadek wartości produkcji sprzedanej odnotowano w produkcji: maszyn i urządzeń (o 24,8%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (14,2%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 10,4%) oraz napojów i wyrobów farmaceutycznych (po 7,0%). Wzrost natomiast wystąpił w produkcji: skór i wyrobów skórzanych (o 17,4%), pozostałego sprzętu transportowego (o 12,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 10,6%), urządzeń elektrycznych (o 8,6%) artykułów spożywczych (o 7,7%) oraz papieru i wyrobów z papieru (o 6,8%).

Wydajność pracy w okresie dziewięciu miesięcy br. wyniosła (w cenach bieżących) 611,2 tys. zł i była (w cenach stałych) o 2,7% niższa niż rok wcześniej, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto o 12,7% i niższym poziomie zatrudnienia o 1,0%.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) we wrześniu 2024 r. osiągnęła wartość 1552,1 mln zł i była o 14,1% niższa w stosunku do września 2023 r. i o 4,8% niższa w porównaniu z poprzednim miesiącem.

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, we wrześniu 2024 r. ukształtowała się na poziomie 81,3 tys. zł, tj. o 13,8% niższym niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto o 18,2% oraz niższym o 0,4% przeciętnym zatrudnieniu.

W okresie styczeń-wrzesień br. produkcja sprzedana budownictwa wyniosła 13321,2 mln zł i była o 15,3% niższa niż przed rokiem. Wydajność pracy w tym okresie ukształtowała się na poziomie 697,6 tys. zł, tj. o 14,0% niższym niż przed rokiem, przy wyższym o 19,3% przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto i niższym o 1,6% poziomie zatrudnienia.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) we wrześniu 2024 r. osiągnęła wartość 757,7 mln zł i stanowiła 48,8% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa (przed rokiem 45,2%). W odniesieniu do września 2023 r. produkcja budowlano-montażowa była niższa o 7,2%, a w porównaniu z poprzednim miesiącem odnotowano jej spadek o 10,5%.

Tablica 9. Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących)

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2024	01-09 2024	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100		w odsetkach
OGÓŁEM	92,8	89,7	100,0
Budowa budynków	75,8	84,1	59,6
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	118,7	90,1	22,2
Roboty budowlane specjalistyczne	97,6	113,7	18,2

W okresie styczeń-wrzesień br. produkcja budowlano-montażowa ukształtowała się na poziomie 6323,8 mln zł, tj. o 10,3% niższym niż przed rokiem. Spadek produkcji budowlano-montażowej wykazały jednostki zajmujące się głównie wznoszeniem budynków (o 15,9%) oraz budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 9,9%). Wzrost dotyczył przedsiębiorstw specjalizujących się w robotach budowlanych specjalistycznych (o 13,7%).

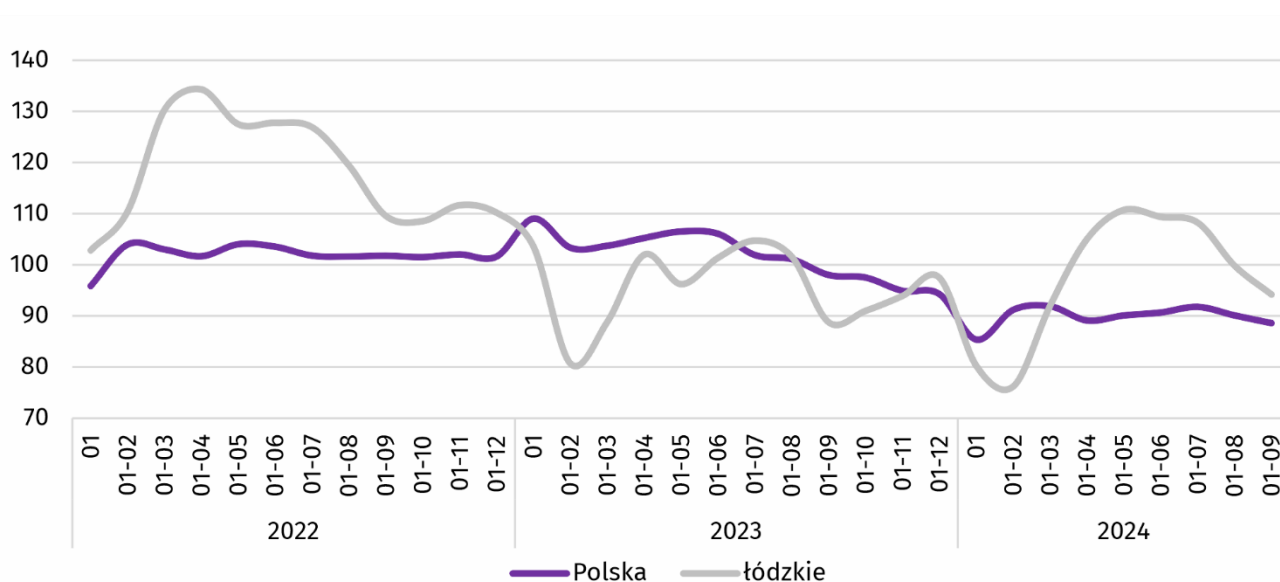
Budownictwo mieszkaniowe

We wrześniu 2024 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem 2023 r. wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 130,4%) oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 9,9%). Zmalała natomiast liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (o 29,3%).

Według wstępnych danych³ we wrześniu 2024 r. **przekazano do użytkowania** 1108 mieszkań, tj. o 130,4% więcej niż przed rokiem. W porównaniu z wrześniem 2023 r. wzrost liczby zrealizowanych inwestycji odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 749 mieszkań wobec 140 rok wcześniej (o 435,0% więcej) oraz w budownictwie indywidualnym – 346 mieszkań wobec 306 rok wcześniej (o 13,1% więcej). Wśród ogółu mieszkań oddanych do użytkowania we wrześniu 2024 r. dominowały mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem stanowiąc 67,6% (przed rokiem 29,1%). Udział mieszkań indywidualnych ukształtował się na poziomie 31,2% (przed rokiem 63,6%).

Zakończone inwestycje mieszkaniowe w województwie łódzkim we wrześniu 2024 r. stanowiły 6,7% ogółu tego typu inwestycji w kraju.

Wykres 10. Dynamika mieszkań oddanych do użytkowania
(analogiczny okres 2021=100)

W okresie styczeń-wrzesień 2024 r. oddano do użytkowania 8628 mieszkań, tj. o 6,1% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wzrost liczby zrealizowanych inwestycji odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 24,7%). Oddano także do użytkowania 16 mieszkań komunalnych, natomiast rok wcześniej oddano 8 mieszkań tego rodzaju. Spadek wystąpił w budownictwie indywidualnym (o 10,4%). W omawianym okresie mieszkań spółdzielczych oddano do użytkowania 45 wobec 163 rok wcześniej.

³ Dane meldunkowe mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Łodzi (3649), powiatach: zgierskim (760), pabianickim (479), łódzkim wschodnim (402), tomaszowskim (381), Piotrkowie Trybunalskim (379), powiatach: radomszczańskim (289), Skierniewicach (232), powiatach: bełchatowskim (212), kutnowskim (198) oraz piotrkowskim i sieradzkim (po 179), natomiast najmniej w powiatach: łęczyckim (38), łowickim (71), brzezińskim (78), skierniewickim (83), pajęczańskim (86), poddębickim (92) oraz łaskim (105).

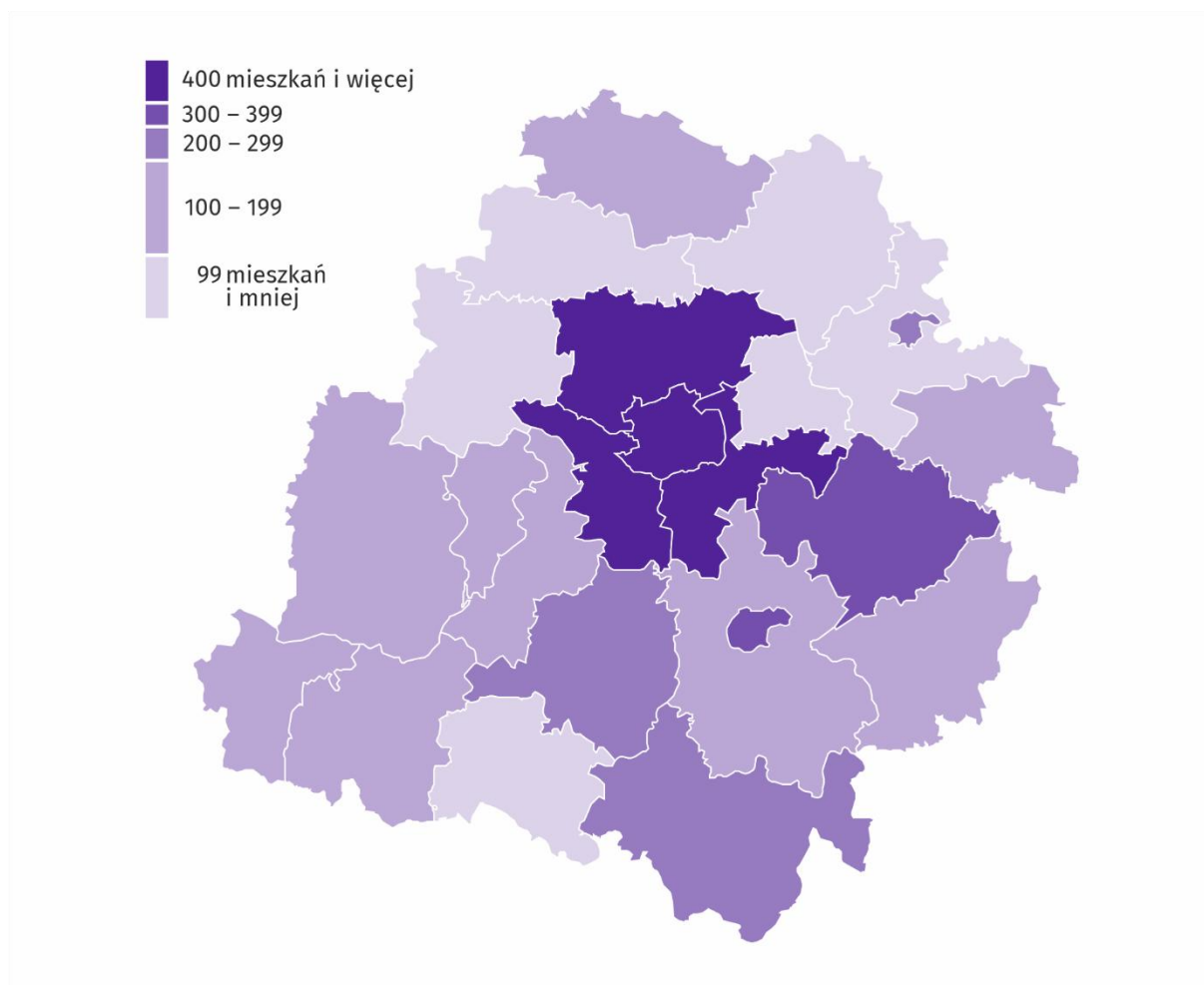
Tablica 10. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń-wrzesień 2024 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	01-09 2023=100	
OGÓŁEM	8628	100,0	106,1	92,1
Indywidualne	3382	39,2	89,6	144,4
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	5172	59,9	124,7	58,3
Spółdzielcze	45	0,5	27,6	61,7
Spółeczne czynszowe	-	-	.	-
Komunalne	16	0,2	200,0	43,7
Zakładowe	13	0,2	.	64,0

Przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń-wrzesień 2024 r. wyniosła 92,1 m² i była o 3,6 m² mniejsza niż przed rokiem. Największą przeciętną powierzchnię użytkową miały mieszkania wybudowane przez inwestorów indywidualnych (144,4 m² wobec 141,7 m² w roku poprzednim).

Mieszkania o największej powierzchni użytkowej powstały w powiatach: pajęczańskim (161,1 m²), brzezińskim (146,0 m²), piotrkowskim (139,6 m²), bełchatowskim (137,8 m²), łowickim (136,9 m²), sieradzkim (135,6 m²), poddębickim (134,8 m²), skierniewickim (133,7 m²) oraz łaskim (131,6 m²). Najmniejsze przeciętne mieszkania wybudowano w: Łodzi (66,1 m²), Skierniewicach (69,2 m²), Piotrkowie Trybunalskim (71,8 m²), powiatach: rawskim (87,8 m²), kutnowskim (90,8 m²) oraz tomaszowskim (91,8 m²).

Mapa 2. Mieszkania oddane do użytkowania według powiatów w okresie styczeń-wrzesień 2024 r.
(dane wstępne)

Tablica 11. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto w okresie styczeń-wrzesień 2024 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	01-09 2023 = =100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	01-09 2023 = =100
OGÓŁEM	16766	100,0	113,5	14204	100,0	189,8
Indywidualne	3967	23,7	114,7	4057	28,6	111,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	12716	75,8	114,7	10028	70,6	261,6
Spółdzielcze	-	-	.	-	-	-
Komunalne	57	0,3	91,9	35	0,2	.
Spółeczne czynszowe	26	0,2	32,5	84	0,6	.

We wrześniu 2024 r. w województwie łódzkim **wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** na 1938 mieszkań, tj. o 29,3% mniej w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego.

W okresie dziewięciu miesięcy 2024 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 16766 mieszkań (wobec 14771 rok wcześniej), wśród których 75,8% to inwestycje przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, a 23,7% należało do budownictwa indywidualnego.

We wrześniu 2024 r. **rozpoczęto** 810 inwestycji mieszkaniowych (737 w analogicznym okresie 2023 r.). Przeważały mieszkania indywidualne, stanowiąc 57,9% wszystkich rozpoczętych inwestycji realizowanych na terenie województwa.

W okresie styczeń-wrzesień 2024 r. **rozpoczęto** 14204 inwestycje mieszkaniowe (o 89,8% więcej niż w analogicznym okresie 2023 r.). Przeważały mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem, stanowiąc 70,6% wszystkich rozpoczętych inwestycji realizowanych na terenie województwa. Mieszkania indywidualne stanowiły 28,6% ogółu mieszkań.

Rynek wewnętrzny

We wrześniu 2024 r. w ujęciu rocznym odnotowano spadek o 0,4% (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (wobec wzrostu przed rokiem o 5,2%).

W porównaniu z wrześniem 2023 r. największy spadek sprzedaży detalicznej (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) odnotowano m.in. w grupach: „pozostała sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 57,5%), „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 37,1%), „sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych” (o 18,1%) oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 11,7%). Wzrost wystąpił m. in. w jednostkach z grup: „meble, rtv, agd” (o 97,6%), „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 24,7%) oraz „włókno, odzież, obuwie” (o 24,4%).

W stosunku do sierpnia 2024 r. sprzedaż detaliczna była niższa o 3,0%. Spadek zanotowały przedsiębiorstwa zaklasyfikowane do grupy: „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 6,1%), „pozostałe” (o 5,4%), „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 4,3%), „meble, rtv, agd” (o 3,0%), „sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych” (o 2,5%) oraz „włókno, odzież, obuwie” (o 0,6%). Wzrost wystąpił m. in. w jednostkach z grup: „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 22,3%), „pozostała sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 16,0%) oraz „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 12,9%).

W okresie styczeń-wrzesień 2024 r. sprzedaż detaliczna była o 5,3% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy wzrost zanotowały jednostki z grup: „meble, rtv, agd” (o 125,5%), „włókno, odzież, obuwie” (o 33,0%), „prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach” (o 13,1%), „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 9,2%) oraz „pozostałe” (o 6,9%). Spadek dotyczył przedsiębiorstw zaklasyfikowanych do grupy: „pozostała sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 59,9%), „pojazdy samochodowe, motocykle, części” (o 25,0%), „sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych” (o 18,7%), oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 13,6%).

Tablica 12. Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej

WYSZCZEGÓLNIENIE	09 2024	01-09 2024	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100		w odsetkach
OGÓŁEM^a	99,6	105,3	100,0
w tym:		632	
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	62,9	75,0	6,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	88,3	86,4	3,5
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	95,9	109,2	4,8
Sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	81,9	81,3	5,6
Pozostała sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach	42,5	40,1	0,1
Włókno, odzież, obuwie	124,4	133,0	3,1
Meble, rtv, agd	197,6	225,5	3,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	124,7	113,1	5,3
Pozostałe ^b	93,6	106,9	8,2

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem. ^b Nie obejmuje sprzedaży detalicznej prowadzonej przez domy sprzedaży wysyłkowej.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych we wrześniu 2024 r. była o 11,5% wyższa niż przed rokiem i o 4,0% wyższa w odniesieniu do poprzedniego miesiąca. W okresie styczeń-wrzesień 2024 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 15,3% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego.

Podmioty gospodarki narodowej

Według stanu na koniec września 2024 r. w rejestrze REGON wpisanych było 288,6 tys. **podmiotów gospodarki narodowej**⁴, tj. o 2,2% więcej niż przed rokiem i o 0,2% więcej niż w końcu sierpnia 2024 r.

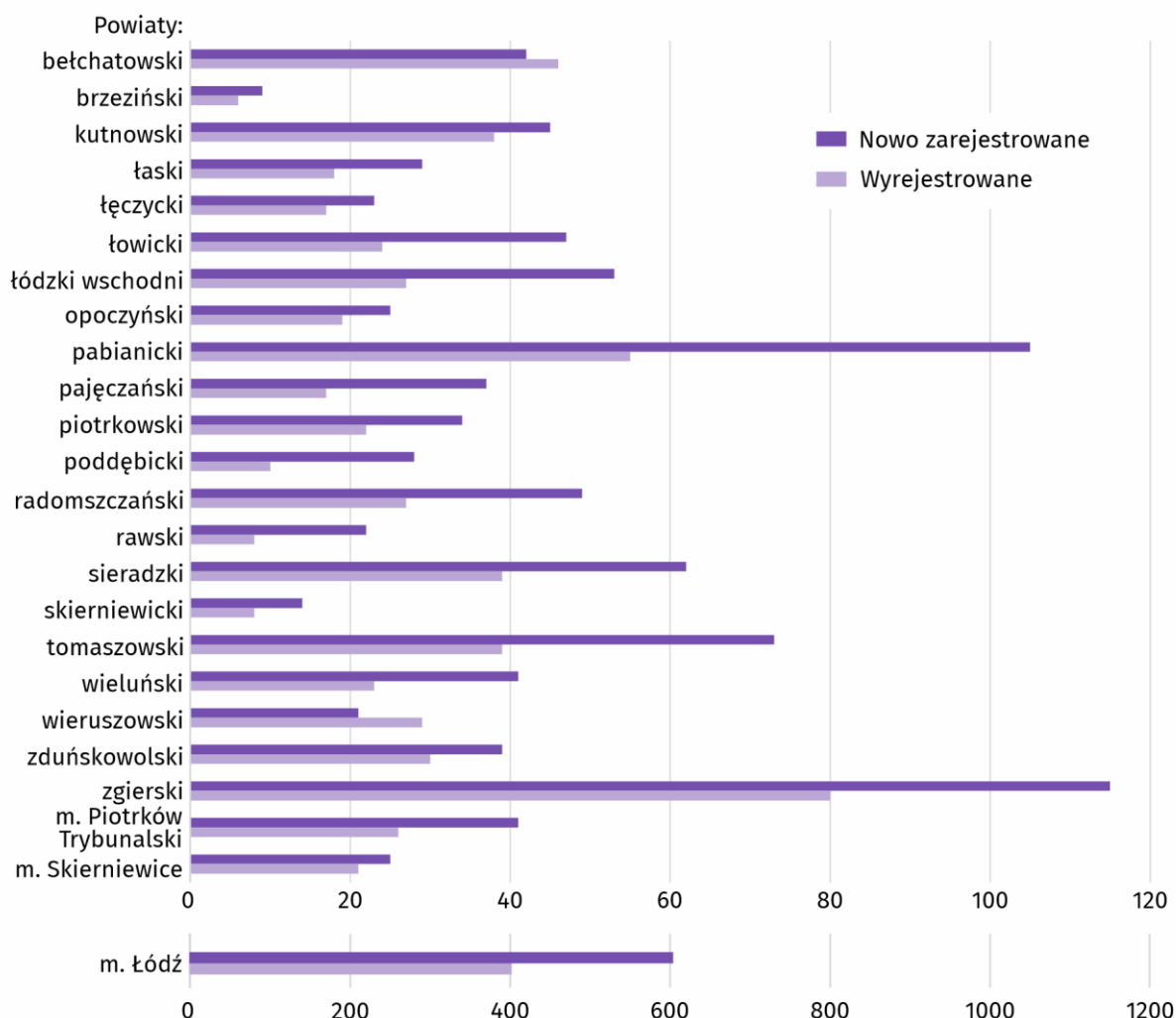
Liczba zarejestrowanych na koniec września 2024 r. **osób fizycznych** prowadzących działalność gospodarczą wyniosła 213,8 tys. i w porównaniu z wrześniem 2023 r. wzrosła o 1,6%. Do rejestru REGON wpisanych było 46,9 tys. **spółek** (wzrost w skali roku o 3,9%), w tym 29,5 tys. spółek handlowych (wzrost o 6,5%) oraz 17,2 tys. spółek cywilnych (spadek o 0,2%).

Według przewidywanej liczby pracujących na koniec września 2024 r., przeważały podmioty o liczbie pracujących poniżej 10 osób (96,5% ogółu podmiotów). Udział podmiotów o przewidywanej liczbie pracujących 10-49 osób wyniósł 2,8%, a podmioty powyżej 49 pracujących stanowiły 0,6% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON. W skali roku wzrost dotyczył tylko grupy podmiotów z przewidywaną liczbą pracujących poniżej 10 osób – o 2,3%.

Największy wzrost liczby podmiotów, w porównaniu z wrześniem 2023 r., odnotowano w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (o 12,3%), informacja i komunikacja (o 6,2%), pozostała działalność usługowa (5,9%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,9%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 4,2%), budownictwo oraz edukacja (po 3,6%), a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 3,5%).

We wrześniu 2024 r. do rejestru REGON wpisano 1592 **nowe podmioty**, tj. o 10,4% więcej niż w sierpniu 2024 r. Wśród nowo zarejestrowanych jednostek przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których wpisano 1226 (o 11,4% więcej niż w sierpniu 2024 r.). Liczba nowo zarejestrowanych spółek handlowych wyniosła 227 (o 7,3% mniej niż w sierpniu 2024 r.), wśród których 216 to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane we wrześniu 2024 r.

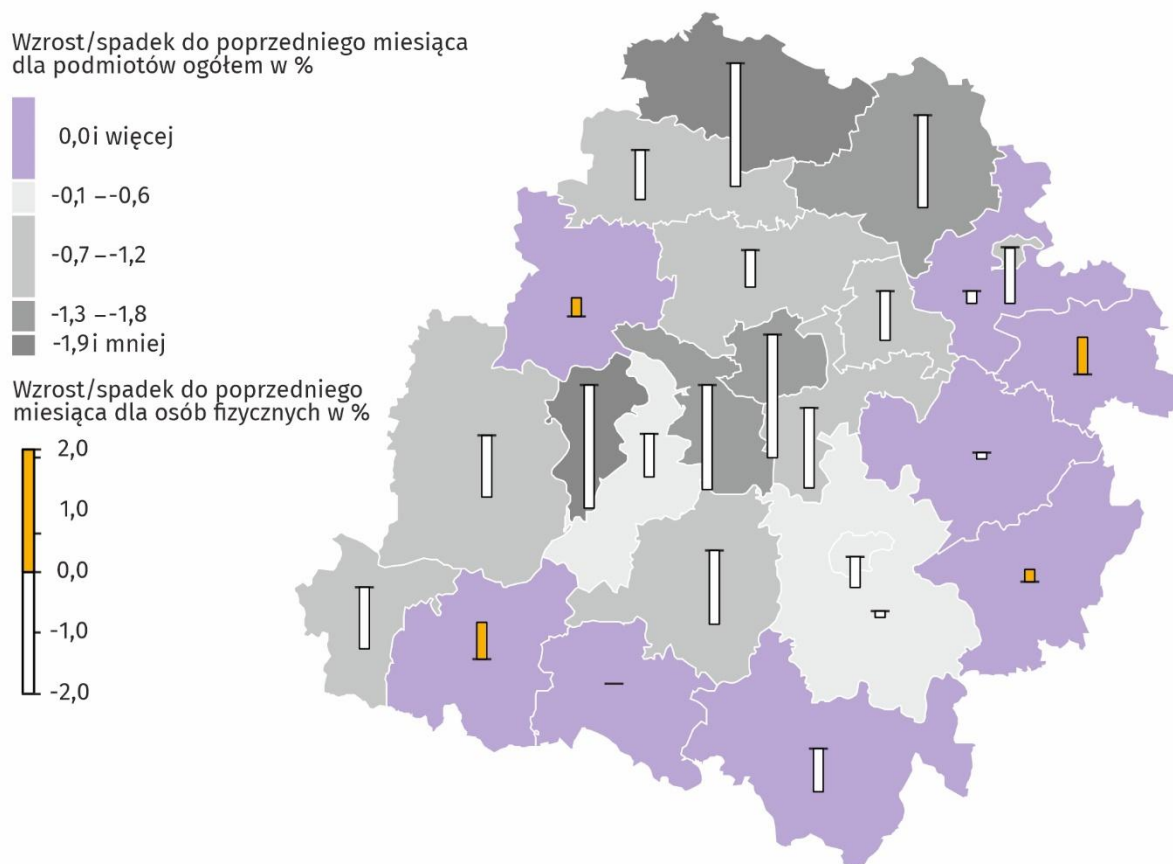

⁴ Dotyczy osób prawnych, jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (bez osób fizycznych prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie).

We wrześniu 2024 r. **wykreślono** z rejestru REGON 1039 podmiotów (o 33,4% więcej niż w sierpniu 2024 r.), w tym 845 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 23,2% więcej).

Według stanu na koniec września 2024 r. w rejestrze REGON **zawieszoną działalność** miało 43181 podmiotów (o 1,1% mniej niż w sierpniu 2024 r.). Zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (94,6% wobec 94,7% w sierpniu 2024 r.).

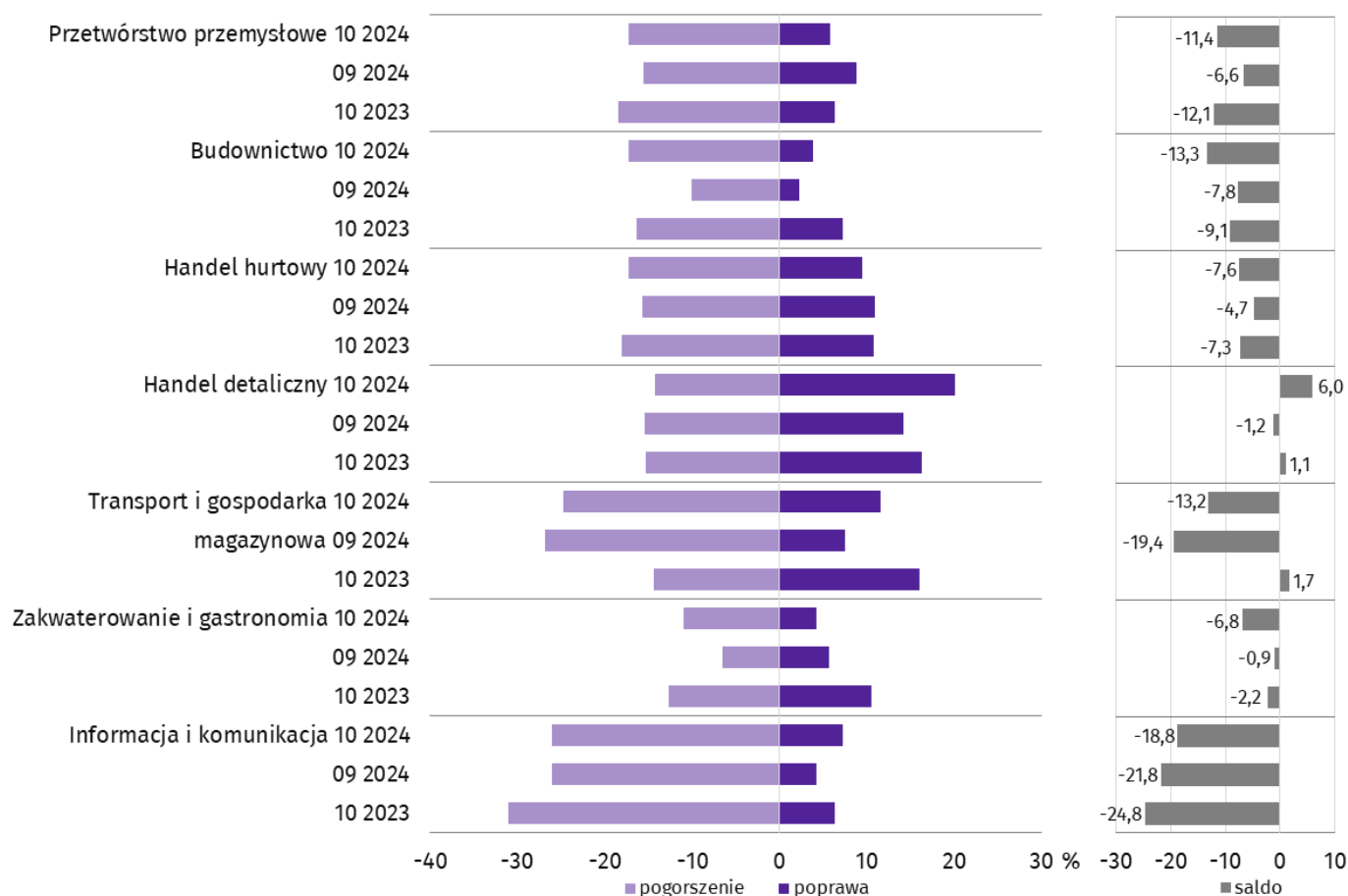
Mapa 3. Podmioty gospodarki narodowej z zawieszoną działalnością we wrześniu 2024 r.
(stan w końcu miesiąca)

Koniunktura gospodarcza

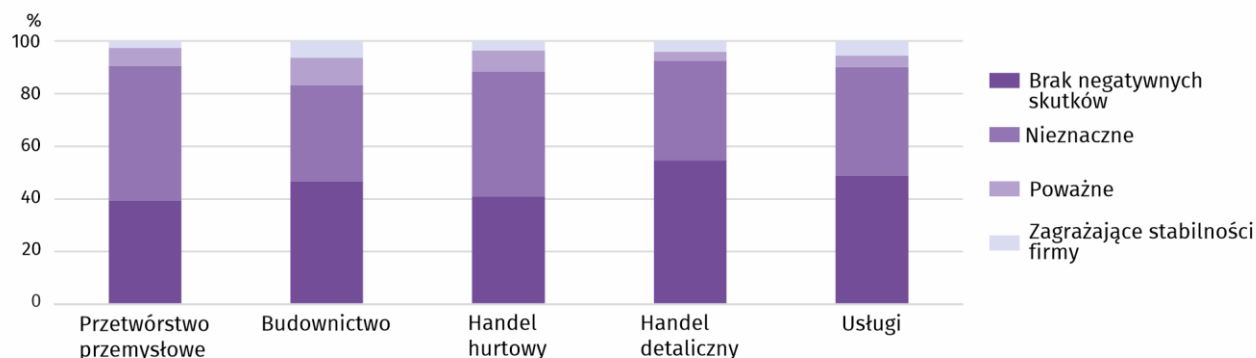
W październiku br. w większości badanych obszarów gospodarki oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorców są negatywne. Najbardziej pesymistyczne nastroje gospodarcze panują wśród jednostek zajmujących się informacją i komunikacją. Największy spadek wartości wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury odnotowano w zakwaterowaniu i gastronomii, o 5,9 w skali miesiąca. Pogorszenie ocen w porównaniu z wrześniem br. zaobserwowano także w gronie podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, budownictwa oraz handlu hurtowego. Mimo utrzymanych negatywnych opinii, wzrost wartości wskaźnika zarejestrowano w sekcji transport i gospodarka magazynowa — o 6,2 w skali miesiąca. Największą poprawę ocen (o 7,2 wobec września br.) zaobserwowano w handlu detalicznym. Jedynie w tym obszarze przedsiębiorcy oceniają koniunkturę optymistycznie.

Wykres 12. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury według rodzaju działalności (sekcje i działy PKD 2007)

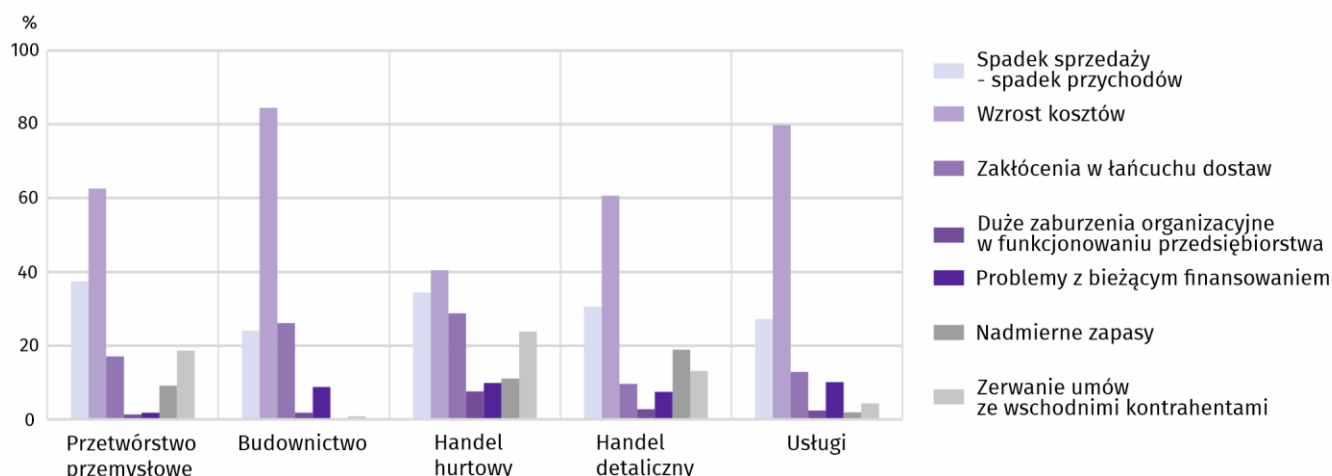
Wyniki badania dot. wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą⁵

Pyt. 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:

Wśród przedsiębiorców, którzy udzieli odpowiedzi w badaniu, najczęściej pojawiały się zdania, że trwająca wojna stanowiła w październiku br. nieznaczne zagrożenie dla ich firm. Taką opinię wyrażało m.in. 51,2% przedsiębiorstw należących do przetwórstwa przemysłowego oraz 47,5% do handlu hurtowego. Największy odsetek odpowiedzi wskazujących na poważny wpływ wojny na działalność gospodarczą udzieliły firmy działające w budownictwie oraz handlu hurtowym. Skutki wojny zagrożące stabilności firmy przewidywało 6,7% podmiotów związanych z budownictwem.

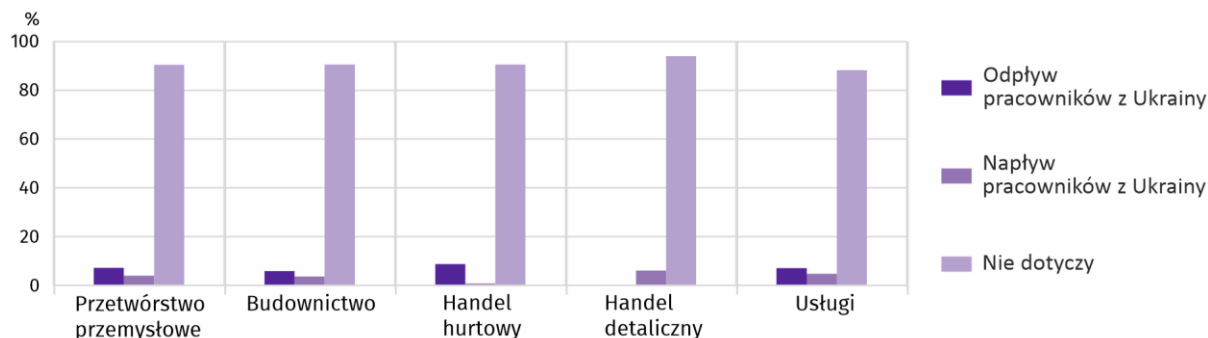
Pyt. 2. Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:

Przedstawiciele wszystkich badanych rodzajów działalności, oceniając negatywny wpływ wojny w Ukrainie na działalność firmy, najczęściej byli zdania, że powoduje ona wzrost kosztów. Przedsiębiorcy z handlu hurtowego i budownictwa wskazywali również na problem zakłóceń w łańcuchu dostaw. Spadek sprzedaży (przychodów) w największym stopniu dotyczył podmiotów zajmujących się przetwórstwem przemysłowym i handlem hurtowym. Zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami deklarowały firmy należące do sekcji handel hurtowy, natomiast nadmierne zapasy wskazały głównie przedsiębiorstwa zajmujące się handlem detalicznym.

⁵ Badanie zostało przeprowadzone od 1 do 10 dnia bieżącego miesiąca na próbie jednostek przemysłowych, budowlanych, handlowych i usługowych. Odpowiedzi na cały dodatkowy blok pytań są udzielane na zasadzie dobrowolności. W poniższej tabeli we wszystkich pytaniach prezentowany jest procent (ważony) odpowiedzi respondentów na dany wariant. Dane zostały zagregowane zgodnie z metodologią agregacji (ważenia) stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej.

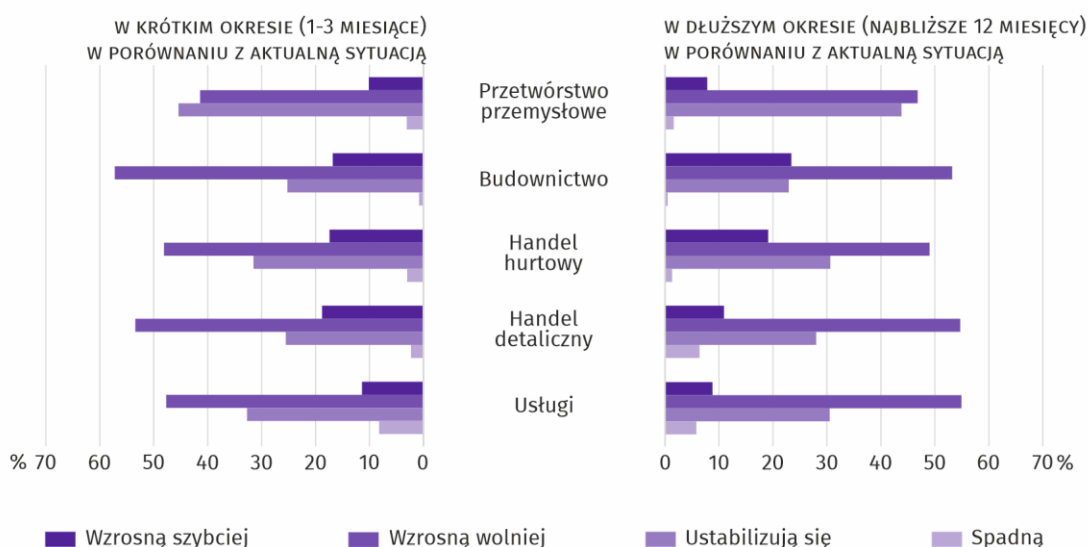
Pyt. 3. Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu⁶:

W ubiegłym miesiącu br. zaobserwowano odpływ pracowników z Ukrainy m.in. w handlu hurtowym (8,7%) oraz przetwórstwie przemysłowym (7,2%). Napływ pracowników z Ukrainy dotyczył w największym stopniu firm zajmujących się handlem detalicznym (6,0%). Odejścia i zatrudnienia pracowników z Ukrainy w związku z trwającą wojną były nieznaczne i nie dotyczyły większości badanych firm.

Pytania o procesy cenowe

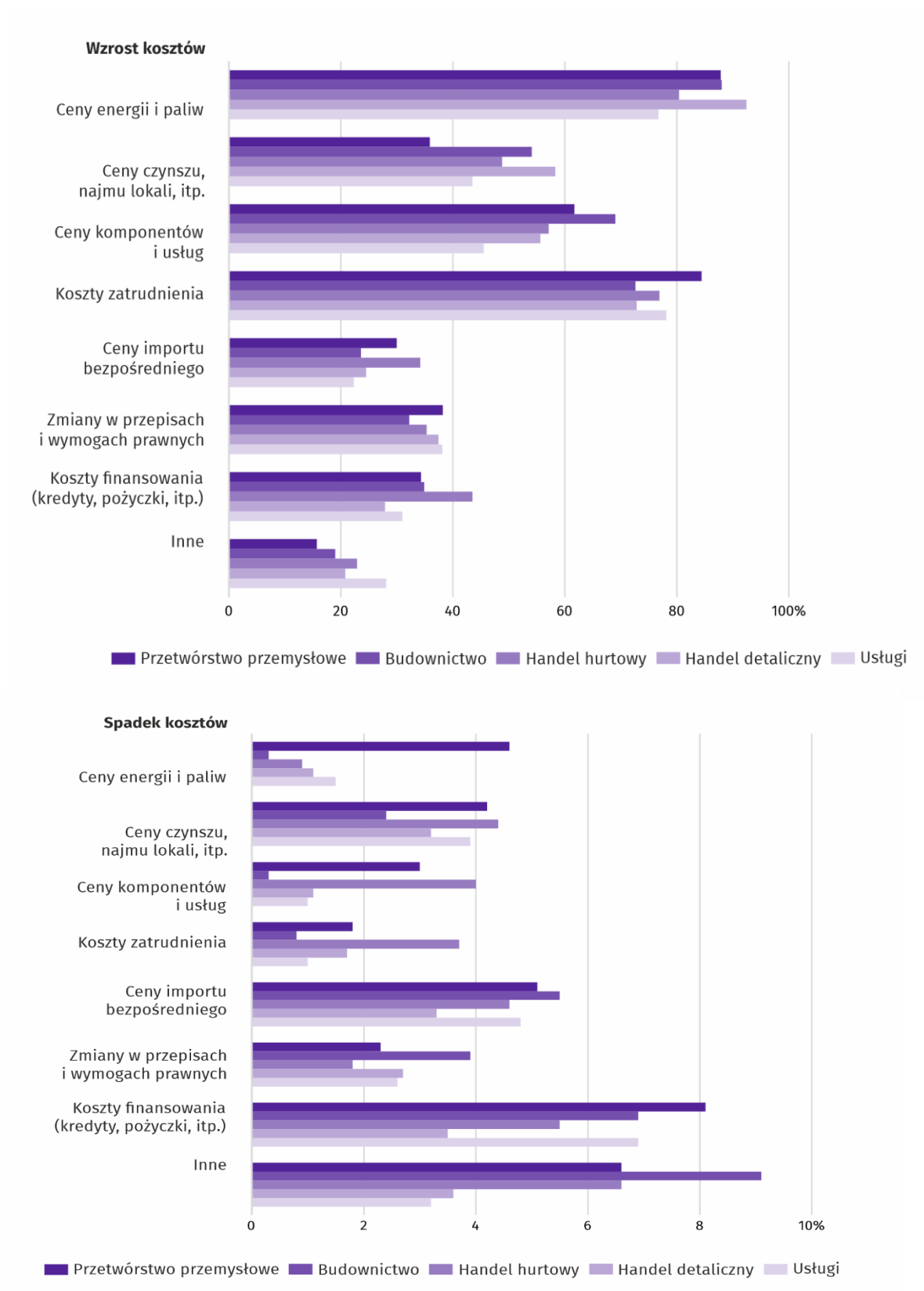
Pyt 4. Jak Państwa zdaniem kształtować się będą ceny usług/materiałów/surowców wykorzystywanych przez Państwa firmę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej?

Wśród przedsiębiorców, którzy udzielili odpowiedzi w badaniu, wolniejszy wzrost cen w krótkim okresie (1-3 miesiące) w porównaniu z aktualną sytuacją przewidywali przedstawiciele firm należących do budownictwa (57,2%) i handlu detalicznego (53,4%). Szybszy wzrost cen prognozowały firmy związane z handlem detalicznym (18,8%) i handlem hurtowym (17,4%). Natomiast stabilizacji cen spodziewały się firmy zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (45,4%) oraz usługami (32,7%). W dłuższym okresie (najbliższe 12 miesięcy) wolniejszy wzrost cen przewidują firmy należące do usług (54,9%), handlu detalicznego (54,7%), a także budownictwa (53,2%). Stabilizację prognozują przede wszystkim przedsiębiorstwa związane z przetwórstwem przemysłowym (43,8%).

⁶W styczniu 2024 r. warianty odpowiedzi zostały skonsolidowane („nieznaczny i poważny odpływ/napływ” zostały zastąpione odpowiednio wariantami „odpływ/napływ”). Dopuszczalne nadal jest równoczesne zaznaczenie odpowiedzi „odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników, w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%.

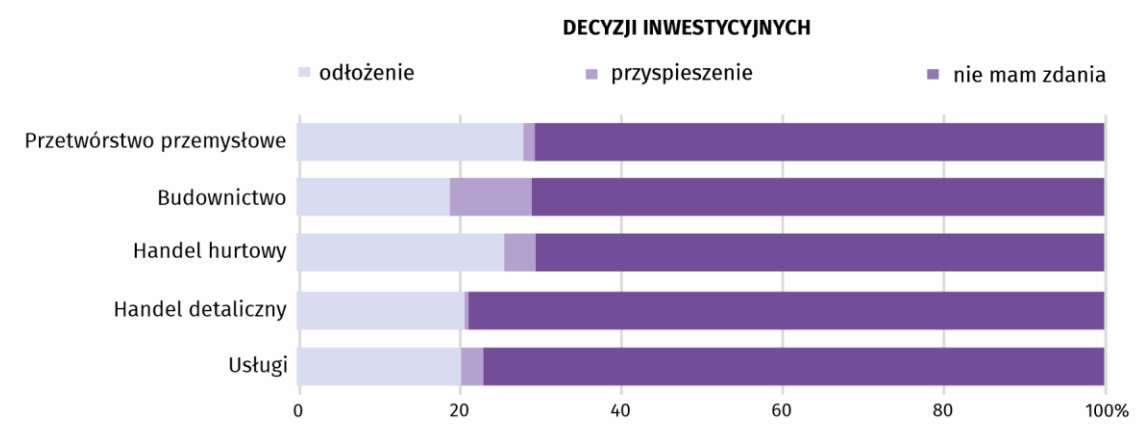
Pyt 5. Które z poniższych czynników w największym stopniu wpłyną na koszty funkcjonowania Państwa firmy w okresie najbliższego kwartału?

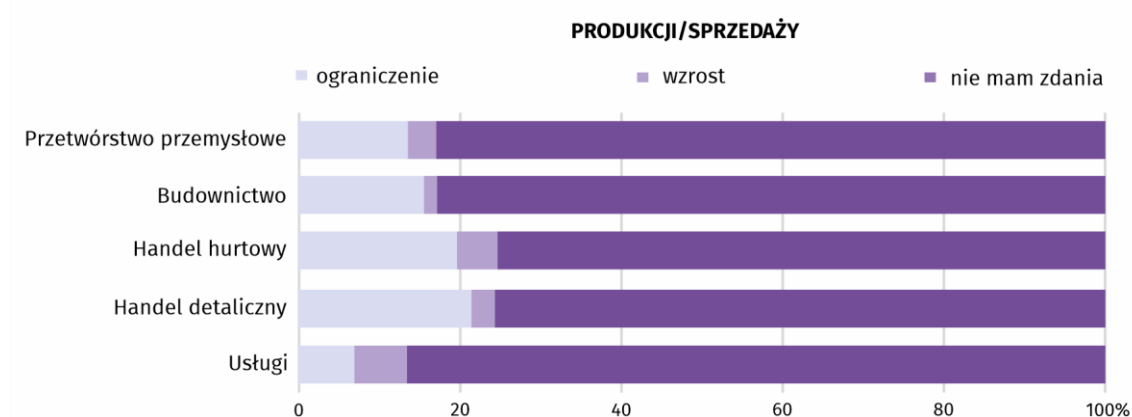
Z udzielonych przez przedsiębiorców odpowiedzi wynika, że znaczący wpływ wzrostu cen energii i paliw w okresie najbliższego kwartału na koszty funkcjonowania prognozują przedsiębiorcy należący do handlu detalicznego (92,4%) oraz budownictwa (88,0%). Ceny czynszu i najmu lokali wpłyną najbardziej na funkcjonowanie przedsiębiorstw związanych z handlem detalicznym (58,3%), natomiast wzrost ceny komponentów i usług w największym stopniu dotknie podmioty należące do budownictwa (69,0%). Wzrost kosztów zatrudnienia najbardziej dotknie przedsiębiorców działających w przetwórstwie przemysłowym (84,4%) i usługach (78,1%).

Znaczący wpływ wzrostu cen importu bezpośredniego prognozuje handel hurtowy (34,2%). Wzrost kosztów funkcjonowania na skutek zmian w przepisach i wymogach prawnych w największym stopniu spodziewany jest w firmach należących do przetwórstwa przemysłowego (38,2%). Przedsiębiorstwa należące do handlu hurtowego (43,5%) spodziewają się znacznego wpływu wzrostu kosztów finansowania (kredyty i pożyczki).

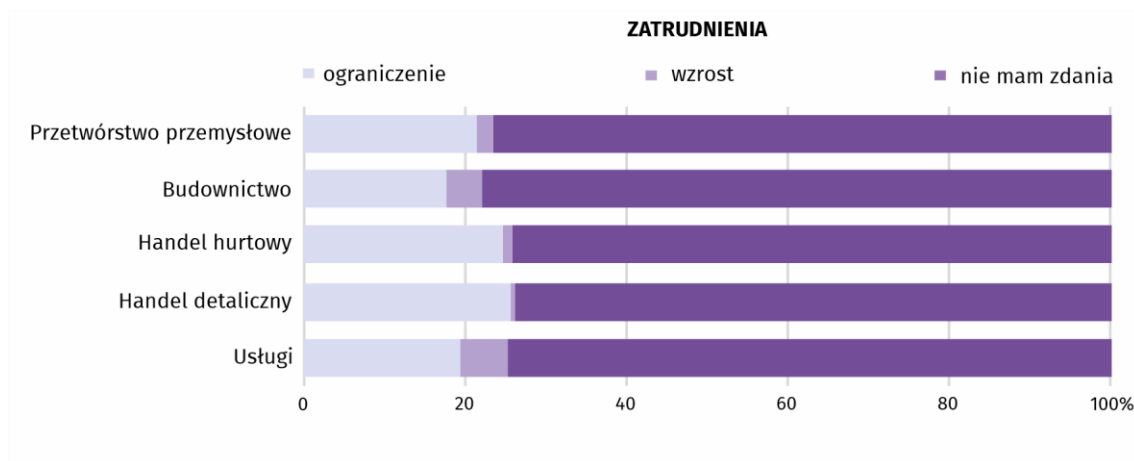
Pyt 6. Czy obserwowane i przewidywane zmiany w warunkach finansowania przedsiębiorstwa (koszty kredytów bankowych i ich dostępność, kredyt kupiecki, odroczone płatności, itp.) spowodują, w najbliższych 12 miesiącach, w przypadku:

W związku z przewidywanymi zmianami w warunkach finansowania przedsiębiorstw, odłożenie decyzji inwestycyjnych w najbliższych 12 miesiącach deklarowało 28,1% firm związanych z przetwórstwem przemysłowym, nie miało zdania w tej kwestii 78,7% firm należących do handlu detalicznego.

Na ograniczenie produkcji lub sprzedaży wskazywały firmy należące do handlu detalicznego (21,5%), natomiast wzrostu produkcji sprzedaży w wyniku zmian w warunkach finansowania przewidują podmioty zajmujące się usługami (6,5%).

Ograniczenie zatrudnienia przewidywali przedstawiciele firm związanych z handlem detalicznym (25,6%). Najwięcej podmiotów, które nie miały zdania co do zmian w zatrudnieniu w wyniku zmian w warunkach finansowania przedsiębiorstwa, to podmioty należące do budownictwa.

Dane dotyczące badań koniunktury gospodarczej są opracowywane przez Ośrodek Badań Koniunktury w Zielonej Górze
<https://zielonagora.stat.gov.pl/osrodki/osrodek-badan-koniunktury/obk-dane/>.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2023 r. B – 2024 r.		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Ludność (stan w końcu okresu)	A	.	.	.	.	.	2370370	.	.	.	.	.	2362519
	B	.	.	.	.	.	2354135	.	.	.	.	.	.
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A	350,2	350,4	350,7	351,5	350,6	350,0	349,3	348,0	346,6	345,6	344,7	344,3
	B	343,9	342,9	342,2	343,6	342,8	342,8	343,2	342,9	342,8	.	.	.
poprzedni miesiąc=100	A	100,0	100,1	100,1	100,2	99,7	99,8	99,8	99,6	99,6	99,7	99,7	99,9
	B	99,9	99,7	99,8	100,4	99,7	100,0	100,1	99,9	100,0	.	.	.
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	99,3	99,2	99,0	98,9	98,9	99,0	98,9	98,6	98,4	98,3	98,1	98,3
	B	98,2	97,8	97,6	97,8	97,8	98,0	98,3	98,5	98,9	.	.	.
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	A	56,8	57,7	57,4	56,3	55,6	55,1	54,7	54,3	53,6	52,6	52,3	53,2
	B	56,1	57,0	55,8	54,2	53,1	52,6	52,6	53,3	53,2	.	.	.
Stopa bezrobocia ^b (stan w końcu okresu) w %	A	5,7	5,8	5,7	5,7	5,6	5,6	5,5	5,5	5,4	5,3	5,3	5,4
	B	5,6	5,7	5,6	5,4	5,3	5,3	5,3	5,4	5,4	.	.	.
Oferty pracy (w ciągu miesiąca)	A	7934	7481	7065	7383	7304	9092	9189	9443	8563	8162	7796	7133
	B	10676	7910	6854	7722	8201	10902	9426	7243	7877	.	.	.
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A	15	16	15	16	15	12	10	12	12	11	11	20
	B	11	13	16	12	11	8	12	14	11	.	.	.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A	6419,19	6458,39	6762,31	6624,46	6562,80	6682,54	6876,46	6847,36	6936,97	6845,61	7210,39	7567,12
	B	7294,09	7410,28	7648,17	7492,73	7444,72	7632,28	7772,36	7708,70	7631,85	.	.	.
poprzedni miesiąc=100	A	93,2	100,6	104,7	98,0	99,1	101,8	102,9	99,6	101,3	98,7	105,3	105,0
	B	96,4	101,6	103,2	98,0	99,4	102,5	101,8	99,2	99,0	.	.	.
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	114,5	112,1	113,0	112,5	112,1	113,6	110,8	112,9	112,8	110,9	112,9	109,8
	B	113,6	114,7	113,1	113,1	113,4	114,2	113,0	112,6	110,0	.	.	.
Wskaźnik cen:													
towarów i usług konsumpcyjnych ^c :													
analogiczny okres poprzedniego roku=100	A	.	.	117,1	.	.	112,3	.	.	108,8	.	.	105,3
	B	.	.	102,3	.	.	102,1	.	.	.	.	.	.

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. ^c W kwartale.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2023 r. B – 2024 r.		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Wskaźnik cen: (dok.)													
skupu ziarna zbóż:													
poprzedni miesiąc=100	A	92,4	92,3	91,7	92,9	87,3	94,0	99,1	104,0	107,2	97,5	95,5	98,0
	B	100,1	95,0	98,1	92,1	105,1	112,1	88,7	111,7	97,0			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	105,8	98,7	78,8	65,0	55,3	52,5	57,5	59,8	63,1	59,7	56,8	60,1
	B	65,1	67,0	71,7	71,1	85,5	101,9	91,2	98,0	88,6			
skupu żywca rzeźnego wołowego:													
poprzedni miesiąc=100	A	96,0	101,5	101,5	99,1	114,3	82,7	92,3	101,8	100,9	101,3	96,4	99,9
	B	101,6	100,4	102,1	100,0	101,2	102,2	97,3	100,1	100,3			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	111,4	113,1	105,6	94,1	106,4	94,4	90,6	82,2	90,9	90,5	87,0	85,7
	B	90,7	89,7	90,2	91,0	80,6	99,6	105,0	103,2	102,6			
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
poprzedni miesiąc=100	A	96,7	109,7	103,6	105,4	97,7	105,2	98,2	99,5	100,3	94,3	98,8	95,5
	B	92,9	104,9	101,6	103,5	101,1	99,4	95,3	96,0	101,2			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	162,7	184,5	128,1	132,2	133,9	132,4	128,7	110,0	103,5	105,9	105,1	94,5
	B	90,8	86,8	85,1	83,6	86,5	81,8	79,4	84,2	85,0			
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta	A	5,8	6,5	7,1	8,5	8,2	9,5	10,2	9,4	9,3	8,3	8,4	9,0
	B	8,5	8,4	9,4	9,9	9,8	9,1	8,4	8,0	8,0			
Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych):													
poprzedni miesiąc=100	A	108,1	96,1	110,5	86,9	105,6	102,3	95,6	99,2	106,0	101,9	99,6	91,8
	B	101,7	97,8	102,9	99,1	94,9	103,7	99,3	92,9	109,2			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	118,8	110,2	103,7	100,1	101,8	104,9	106,3	102,4	97,7	102,1	106,4	100,8
	B	94,9	97,7	91,7	104,7	94,0	95,8	99,6	92,7	96,4			
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc=100	A	84,0	97,0	105,2	103,9	138,6	92,0	110,8	75,4	111,1	105,0	96,6	152,7
	B	40,7	129,1	104,8	95,7	108,2	90,8	96,8	133,9	89,5			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	193,5	150,6	101,1	125,4	109,6	95,8	117,8	81,7	94,2	102,6	95,8	163,2
	B	79,0	105,2	104,8	96,5	75,3	74,3	64,9	115,2	92,8			

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE A – 2023 r. B – 2024 r.		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	1065	1738	2657	3898	4512	5638	6806	7653	8134	9195	10318	11749
	B	825	1583	2758	4015	5193	6084	7035	7520	8628			
analogiczny okres poprzedniego roku=100	A	100,8	73,1	68,2	75,9	75,5	79,3	82,5	85,1	81,0	83,8	84,1	88,5
	B	77,5	91,1	103,8	103,0	115,1	107,9	103,4	98,3	106,1			
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących):													
poprzedni miesiąc=100	A	71,3	105,6	113,6	108,2	101,8	99,7	105,2	106,1	100,6	98,6	104,0	113,9
	B	117,4	100,2	114,6	99,5	101,8	98,9	103,4	99,3	97,0			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	A	118,3	121,9	108,9	113,8	104,0	105,4	107,4	108,3	105,2	103,8	108,1	105,9
	B	121,9	104,9	105,8	102,9	103,0	102,1	106,8	103,3	99,6			
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b													
brutto ^c (w %)	A	.	.	5,5	.	.	5,4	.	.	4,9	.	.	0,8
	B	.	.	1,6	.	.	3,1	.	.	.			
netto ^d (w %)	A	.	.	4,7	.	.	4,6	.	.	4,2	.	.	0,4
	B	.	.	1,1	.	.	2,6	.	.	.			
Nakłady inwestycyjne ^{be} (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	1144,5	.	.	2660,7	.	.	4355,7	.	.	6796,3
	B	.	.	947,2	.	.	2381,5	.	.	.			
analogiczny okres poprzedniego roku =100 (ceny bieżące)	A	.	.	109,7	.	.	113,1	.	.	110,8	.	.	110,9
	B	.	.	82,8	.	.	89,5	.	.	.			
Przewozy ładunków ^a w tys. ton	A	986,5	1048,9	1118,8	1157,9	1123,3	1177,4	1177,0	1174,0	1165,6	1205,8	1179,7	1141,8
	B	966,2	1002,6	1049,7	1046,3	1024,4	1029,1	1054,0	1023,9	1042,1			
Podmioty gospodarki narodowej ^f (stan w końcu okresu)	A	277122	277553	278075	278512	279106	279697	280493	281579	282373	282965	283452	283570
	B	283333	284101	284762	285512	286364	286959	287458	288109	288621			
w tym spółki handlowe	A	26674	26836	26928	26961	27100	27219	27372	27531	27686	27782	27938	28067
	B	28271	28458	28596	28682	28861	28979	29168	29372	29479			
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	2721	2738	2739	2736	2747	2764	2789	2797	2805	2806	2804	2792
	B	2807	2818	2827	2815	2830	2831	2851	2869	2879			

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Dane prezentowane są narastająco. ^f Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Opracowanie merytoryczne:

Urząd Statystyczny w Łodzi

Dyrektor dr Piotr Ryszard Cmela

Tel: 42 684 56 11

Rozpowszechnianie:

Informatorium Statystyczne

Tel: 42 683 91 91, 42 683 91 92

Współpraca z Mediami

Tel: 42 683 90 19, 510 99 33 99

e-mail: promocjeldz@stat.gov.pl

www.lodz.stat.gov.pl

@Lodz_STAT

@UrządStatystycznywŁodzi

Powiązane opracowania

[Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju 1-3 kwartał 2024 r.](#)

[Biuletyn Statystyczny Nr 09/2024](#)

[Koniunktura gospodarcza we wrześniu 2024 r. - opinie formułowane przez jednostki, których siedziba znajduje się w województwie łódzkim](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy](#)

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Sektor przedsiębiorstw](#)

[Przeciętne zatrudnienie](#)

[Bezrobotni zarejestrowani](#)

[Długotrwale bezrobotni](#)

[Stopa bezrobocia rejestrowanego](#)

[Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto](#)

[Cena detaliczna](#)

[Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych](#)

[Skup produktów rolnych](#)

[Ceny skupu](#)

[Ceny targowiskowe](#)

[Produkcja sprzedana przemysłu](#)

[Produkcja budowlano-montażowa](#)

[Mieszkania oddane do użytkowania](#)

[Mieszkania, na które wydano pozwolenia](#)

[Mieszkania, których budowę rozpoczęto](#)

[Sprzedaż detaliczna](#)

[Sprzedaż hurtowa](#)

[Wyniki finansowe przedsiębiorstw](#)

[Nakłady inwestycyjne](#)